

Evidens for apotekspraksis

Udpluk af projekter inden for apotekspraksis – inspiration fra Danmark og udlandet

Af Mira El-Souri, Bettina Friese, Rikke Nørgaard Hansen og Charlotte Rossing

Denne artikel giver et indblik i forskellige projekter inden for apotekspraksis, som der arbejdes med internationalt. Projekterne spænder fra systematiske litteraturreviews til små pilotprojekter på enkelte apoteker. Projekterne handler om vaccination, kost og ernæring til forskellige målgrupper, apotekets rolle i forhold til compliance, digital kommunikation mellem apotek og kunder og apotekets indsats omkring screening af patienter for en række risikofaktorer og sygdomme.

Vaccination – en stadig voksende opgave på apotekerne

I Norge har 24 apoteker i et pilotstudie etableret et samarbejde med en online-lægeservice i en tremåneders periode. Kunder, der skulle ud at rejse, blev vurderet af lægen, som udstedte en ordination på relevante rejsevacciner. Kunden kunne derefter blive vaccineret af uddannet personale på et apotek, der tilbyder rejsevacciner. Ydelsen tilbydes nu på 150 apoteker i den norske apotekskæde Apotek 1. Der er etableret et samarbejde med i alt fem forskellige online-lægeservices. Det formodes, at flere vil lade sig vaccinere, da ydelsen er lettere tilgængelig på apoteket, hvor der er længere åbent end hos lægen.

Læs abstract [her](#)

I New Zealand er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt farmaceuter om deres holdning til den stadig voksende opgave, som vaccination på apotek udgør. 54 % af respondenterne var farmaceuter på apoteker, som tilbyder vaccination. Farmaceuter på apoteker, der tilbyder vaccination, synes, at det styrker relationen mellem apotek og kunde, øger kundens tillid til apoteket, øger kundens bevidsthed om kompetencerne på apotek og styrker farmaceuternes rolle i sundhedsvæsenet. Nogle farmaceuter kan dog ikke se nogen påvirkning af relationen mellem apotek og kunde. Nogle af de barrierer, der blev afdækket i undersøgelsen, var pris, modstand fra almen praksis og tidsforbrug.

Læs abstract [her](#)

Apoteker sætter fokus på kost og ernæring

Flere apoteker internationalt har fokus på kost og ernæring.

I Montenegro, Sverige og Albanien har apoteker samarbejdet om at udvikle og teste en ydelse, hvor forældre til børn fra 1-3-årsalderen får rådgivning om sund kost til deres børn. Ydelsen omfatter fx rådgivning om, hvordan børns kalorieindtag skal fordeles over dagens måltider afhængigt af barnets alder, hvor meget af kalorieindtaget, der skal komme fra fedt afhængigt af barnets alder, samt rådgivning om, hvordan kosten i øvrigt skal sammensættes, fx at man bør undgå at give børn mad, der er meget krydret, saltet eller sødet. Over halvdelen af børnene og deres forældre fulgte disse råd, mens 20 % af forældrene opgav at have bestemte regler for børnenes kost.

Læs abstract [her](#)

I Tyskland har to apoteker lavet en SWOT-analyse af en ydelse, der omfatter patientundervisning og rådgivning om kost og ernæring til ældre. Forfatterne konkluderer, at der er et potentiale for ydelsen hos kunder over 50 år, og at den vil forbedre kundernes helbred.

Evidens for apotekspraksis

Udpluk af projekter inden for apotekspraksis – inspiration fra Danmark og udlandet

Forfatterne mener, at ydelsen kan forventes at blive efterspurgt på apotek.

Læs abstract [her](#)

Et dansk apotek har også sat fokus på ældres ernæring. De har afdækket nogle studier, der viser, at over halvdelen af ældre, der får ydelser fra hjemmeplejen, er underernærede. På den baggrund har apoteket udviklet et materiale, der kan støtte personalet i hjemmeplejen i at finde det rette produkt til den enkelte borger blandt de mange ernæringsprodukter på markedet. Apoteket afdækkede de udfordringer, som personalet i hjemmeplejen støder på omkring håndtering af de ældres ernæring, i en spørgeskemaundersøgelse og i de ældres oplevelse af at få hjælp til deres ernæring via interview. Baseret på resultaterne har apoteket udviklet undervisning, hvis formål er at give personalet i hjemmeplejen viden om, hvordan de kan identificere underernærede borgere, viden om de ernæringsprodukter, der er på markedet, og hvordan de kan finde det rette produkt til borgeren. Derudover udviklede apoteket et lommekort, som kan bruges til at støtte plejepersonalet i at screene for underernæring og udregne borgerens behov for protein og kalorier under sygdom.

Læs abstract [her](#)

I Japan får personer med diabetes kun rådgivning om kost og motion, når de er på hospital. Derfor har japanske apoteker indgået et samarbejde med diætister, som tilbyder rådgivning på apoteket om kost og motion til personer med diabetes. Ydelsen blev evalueret ved interviews med diætister, der arbejder på apotek, og med apoteksfarmaceuter. Resultaterne viser, at det er vigtigt, at personer med diabetes får kendskab til ydelsen.

Resultaterne viser også, at apoteksfarmaceuterne oparbejder kompetencer til at kommunikere med personer med diabetes på en måde, der motiverer kunderne til at foretage livsstilsændringer.

Læs abstract [her](#)

Apoteker medvirker til at forbedre kunders compliance

En stor portugisisk apotekskæde har fulgt de kunder, der fik medicinsamtale om ny medicin. Resultaterne viser, at der allerede ved afholdelse af medicinsamtalen, som blev afholdt 7-14 dage efter indløsning af recept på den nye medicin, var 8 % af kunderne, som var non-compliance, og 38 % af kunderne havde bekymringer og manglede informationer om den nye medicin. Typiske problemstillinger, der blev drøftet ved medicinsamtalerne, var oplevelse af bivirkninger, tanker om at stoppe medicinen, glemsomhed og behov for mere information. Undersøgelsen viser det store behov for at afholde medicinsamtaler.

Læs abstract [her](#)

Et dansk apotek har sat fokus på visitationen til medicinsamtalen, da de oplevede, at der blev afholdt færre og færre medicinsamtaler. Det gjorde de ved at sætte personlige mål for medarbejderne og træne visitationen. Apoteket brugte forbedringsmodellen til at skabe de ønskede forandringer. Resultaterne viser, at følgende formulering i visitationen gav størst positivt respons fra kunderne: "Skal du tage medicin for en kronisk sygdom, skal du tale med farmaceuten for at få en god start på din behandling". Ved den øgede fokus på visitationen oplevede apoteket en stigning i antallet af afholdte medicinsamtaler.

Læs abstract [her](#)

Evidens for apotekspraksis

Udpluk af projekter inden for apotekspraksis – inspiration fra Danmark og udlandet

I USA har de udviklet PrescribeWellness, som er et elektronisk værktøj til at identificere non-compliance patienter med diabetes og forhøjet blodtryk. Patienter, der har fået en ny ordination på diabetes- eller blodtryksmedicin, og patienter, der er i behandling med diabetes- eller blodtryksmedicin og har en refill ratio på 75 % eller derunder, blev identificeret af PrescribeWellness. Refill ratio siger noget om, i hvilken grad patienten indløser recept på medicin tids nok til, at han/hun har medicin nok til at tage den som aftalt med lægen. Patienterne blev rådgivet af farmaceutstuderende om vigtigheden af at tage medicinen. Patienterne blev desuden henvist til lægen til opfølgning. I løbet af fire år blev 1.767 patienter inkluderet i studiet. Den gennemsnitlige HbA1c og det gennemsnitlige blodtryk i patientgruppen blev forbedret i løbet af tre måneder.

Læs abstract [her](#)

Der findes flere apps, der har til formål at forbedre medicinsk compliance.

Et systematisk litteraturreview viser, at disse apps bruger en eller flere af følgende funktioner, nævnt efter hyppighed med den hyppigst anvendte funktion først: remindere, patientuddannelse, dagbog og kommunikation med sundhedsprofessionelle. Tolv af 21 studier viser forbedring af deltagernes compliance. To studier viser signifikante forbedringer i compliance og kliniske outcomes. De apps som blev afprøvet i de to studier, brugte flere af de nævnte funktioner, og dermed konkluderer forfatterne, at de apps, der har en positiv virkning på compliance, er dem, der håndterer flere aspekter af compliance.

Læs abstracts [her](#)

Apoteker kommunikerer med deres kunder digitalt

Den belgiske farmaceutforening har sammen med et team af personer med forskellige aldre, køn og profession udviklet en app, der kan anvendes i kommunikationen mellem apotek og kunde. Formålet med appen er at forbedre kundernes mulighed for kommunikation med apoteket og dermed forbedre kundernes håndtering af sygdom og behandling.

Læs abstract [her](#)

Norges Apotekforening har udviklet og testet en ydelse målrettet kvinder over 18 år, som er i den tidlige del af deres graviditet. Ydelsen består af en samtale med en farmaceut, der tager udgangspunkt i den gravides bekymringer og behov. Resultaterne viser, at medicinbrug under graviditet og graviditetsrelateret kvalme var de to hyppigste emner i samtalerne. I forbindelse med ydelsen blev appen SafeStart udviklet. I appen kan den gravide bl.a. føre en "kvalmedagbog", hvor hun registrerer sine symptomer og på den måde følger dem over længere tid. I appen er der råd om livsstil og kost, som passer til gravide, der lider af kvalme. Appen blev evalueret af brugerne, der syntes den var brugervenlig og velfungerende. Læs abstract [her](#)

Et dansk apotek har afprøvet online medicin- og compliancesamtaler med kunder. Ved at holde samtalerne online kan apoteksenheder, som ikke har en farmaceut til stede, afholde medicin- og compliancesamtaler med hjælp fra en farmaceut fra en anden del af organisationen. Både farmaceuter og kunder var tilfredse med platformen.

Læs abstract [her](#)

Kundernes adfærd på internettet

Et systematisk litteraturreview udarbejdet af australske forskere beskriver, hvordan patienter og pårørende i høj grad søger information om sygdom og medicin på internettet, hvilket også øger muligheden for misinformation. Det er derfor vigtigt, at sundhedsprofessionelle kan vurdere den enkelte patients informationssøgningsadfærd og vejlede ham/hende efter behov. Reviewet er baseret på 256 videnskabelige artikler og angiver indikatorer for god informationssøgning. De fleste indikatorer var sociodemografiske og helbreds-

Evidens for apotekspraksis

Udpluk af projekter inden for apotekspraksis – inspiration fra Danmark og udlandet

relaterede. Det viser, at det er vigtigt, at man som sundhedsprofessionel tager udgangspunkt i den enkelte patients situation for at kunne rådgive om god informationssøgningsadfærd.

Læs abstract [her](#)

Screening fylder en del på apoteker globalt

Apoteker rundt omkring i verden screener for en række risikofaktorer og sygdomme.

I Portugal screener apoteker for:

- Risikofaktorer i forhold til hjerte-kar-sygdom via et spørgeskema, som er udviklet til formålet. Patienter med moderat, høj eller meget høj risiko for udvikling af hjerte-kar-sygdom inden for ti år blev henvist til forskellige ydelser, hvoraf den mest benyttede var kostvejledning.
Læs abstract [her](#)
- Karstivhed via aortic pulse wave velocity-måling for at identificere personer, der er i risiko for at udvikle hjerte-kar-sygdom. Apoteket tilbyder rådgivning efter behov.
Læs abstract [her](#)
- Tarmkræft ved brug af afføringsprøve, som leveres på apotek. Dem, der testes positive, henvises til en lægelig konsultation.
Læs abstract [her](#)
- Kroniske luftvejslidelser via en spirometritest. Apoteket henviser til en lægelig konsultation ved behov.
Læs abstract [her](#)

I Albanien har 20 apoteker tilbudt overvægtige kunder en screening for sygdomme relateret til overvægt. Apoteket vurderer kundernes historie med overvægt og identificerer årsager til overvægt hos den enkelte kunde, herunder screening for medicin, der kan forårsage overvægt.

Læs abstract [her](#)

Tjekkiske apoteker screener for atrieflimren. Kunder over 40 år blev tilbudt pulstjek og en samtale med en farmaceut. Screeningen var en del af to oplysningskampagner om henholdsvis hjerterytme og atrieflimren.

Læs abstract [her](#)

I Brasilien har 977 apoteker medvirket i en national screening for type 2-diabetes via et valideret spørgeskema (Findirsc questionnaire). Formålet var at afdække prævalensen af type 2-diabetes i befolkningen for at målrette sundhedsfremmende interventioner.

Læs abstract [her](#)

Projekterne blev alle præsenteret på den 79. FIP-verdenskongres i Abu Dhabi.

